

**АВЕНАРИУС МИХАЙЛО
ПЕТРОВИЧ
1835-1895**

Працював у
Київському
університеті

Чималий здобуток у розвиток фізики в Україні зробив професор Київського університету М.П.Авенаріус, засновник першої вітчизняної фізичної школи.

У 1865-1890 роках він завідував кафедрою фізики, започаткував тут наукову роботу, створивши першу в Україні науково-дослідну лабораторію експериментальної фізики, вміло поєднував викладацьку діяльність з науковою.

Досліджував магнітне поле Землі, термоелектричні явища, захоплювався електротехнікою. Вивчав властивості рідин і їх пари при зміні температури і тиску. Найбільший інтерес становлять його дослідження з молекулярної фізики, теплового розширення тіл і критичної температури речовин. М.П.Авенаріус разом зі своїми учнями провів дослідження з визначення критичної температури для деяких речовин, одержавши чимало критичних даних для багатьох речовин, які ввійшли в основний фонд фізичних величин і надовго лишалися незмінними. Наукові дослідження Авенаріуса у галузі термоелектрики, зокрема дослідження залежності термоструму від температури (закон Авенаріуса), а також молекулярної фізики є сучасно значимими.

ЦІКАВІ ФАКТИ:

- ✓ Михайло Петрович був фундатором та активним членом товариства дослідників природи.
- ✓ Будучи молодим професором, Авенаріус швидко завойовував повагу студентів, а його лекції збирали величезну аудиторію.

**БАР'ЯХТАР ВІКТОР
ГРИГОРОВИЧ
1930-2020**

Народився в
місті
Маріуполь

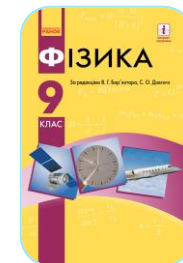
Український фізик, академік НАН України з 1978 року В.Г.Бар'яхтар був провідним ученим у галузі фізики магнітних явищ, його дослідження охопили майже всі ланки вчення про магнетизм і знайшли визнання у світовій науці. Змістовні дослідження проведені В.Г.Бар'яхтаром з фізики металів, фізики плазми, надпровідності.

Автор і співавтор понад 500 наукових праць, у тому числі 16 монографій з фізики і 5 монографій з проблем Чорнобильської катастрофи.

Засновник і завідувач кафедри теоретичної радіофізики на радіофізичному факультеті Київського державного університету ім.Т.Г.Шевченка, засновник та перший директор Інституту магнетизму НАН та МОН України і декан фізико-математичного факультету Національного технічного університету.

Віктор Григорович брав активну участь в роботі по ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. Був головою Комітету з ядерної політики при Презентові України.

ЦІКАВІ ФАКТИ

- ✓ Має звання Герой України за визначні особисті заслуги перед Українською державою у розвитку фізичної науки.

ВАЛЬТЕР АНТОН КАРЛОВИЧ 1905-1965

Один із засновників
Харківського Фізико-
технічного інституту

Основний напрям наукових досліджень: ядерна фізика і фізика високих енергій, фізика діелектриків і напівпровідників, фізика і техніка вакууму, високих напруг.

У 1932 році спільно з К.Д.Синельниковим, О.І.Лейпунським і Г.Д.Латишевим уперше в СРСР здійснив розщеплення атомного ядра штучно прискореними частинками. Керував і брав безпосередню участь у спорудженні ряду прискорювачів електронів, зокрема електростатичного на 2,5 MeV (1935–36), лінійного на 1,8 GeV (1968), і постановці та проведенні експериментів з фізики ядра та елементарних частинок.

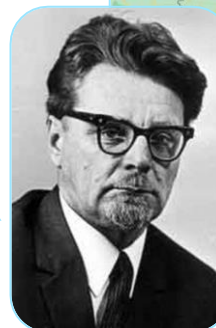
Виконав ряд досліджень у галузі фізики вакууму, розробив досконалі дифузійні вакуумні насоси. Вальтер Антон Карлович відіграв велику роль у розвитку ядерної фізики і техніки в Україні, розвитку фізичної освіти.

ЦІКАВІ ФАКТИ

- ✓ Антон Карлович створив школу з експериментальної фізики.
- ✓ Написав серію науково-популярних книг з ядерної фізики: «Надвисокі напруги», «Космічні промені» тощо.

ГАЛКІН ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ 1914-1982

Народився
в місті
Бердянськ

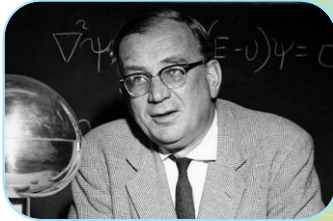
Основні напрямки наукових робіт
Галкіна О.О. – фізика твердого тіла, фізика низьких температур, надпровідність, радіоспектроскопія.

Уперше в світі Олександр Олександрович відкрив і дослідив необоротне індукування сильним магнітним полем нових магнітних станів речовини, відкрив нове явище проміжного стану в антиферомагнетичу. Уперше в світі дослідив вплив високого тиску на виникнення надпровідності. Разом зі співробітниками розробив високочутливі радіоспектрометри й установки для вивчення ядерного резонансу, а також запровадив їх для вивчення властивостей речовини при температурах, близьких до абсолютного нуля. На основі глибоких досліджень у галузі фізики високих тисків розроблено технологію обробки матеріалів із застосуванням високих тисків.

ГАМОВ ГЕОРГІЙ АНТОНОВИЧ 1904-1968

Народився
в місті
Одеса

Видатний космолог українського походження. З 1934 року жив у США.

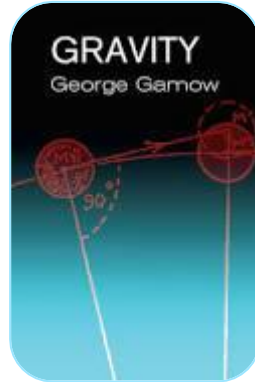
Основні напрями наукових досліджень: квантова механіка, ядерна фізика, космологія, біофізика.

Виконав класичну роботу в галузі астрофізики, обчислив модель зірок із термоядерним джерелом енергії, а також дослідив нейтрино, що виникають при спалахах наднових зірок. У 1946-1948 році розробив теорію Великого вибуху, яка в наш час покладена в основу стандартної космологічної моделі, передбачив реліктове випромінювання.

Гамов Г.А. приділив багато уваги популяризації наук, зокрема фізики.

Георгій Гамов є автором багатьох науково-популярних книг («Створення Всесвіту», «Зірка, названа Сонцем», «Квантова механіка», «Тяжіння», «Біографія фізики» та інші).

ЦІКАВІ ФАКТИ

- ✓ Будучи студентом створив з відомими у майбутньому фізиками: Лев Ландау, Дмитро Іваненко, Матвій Бронштейн, Віктор Амбарцумян, неформальну групу під назвою «джаз-банд» або «Джо-банд», що мала гасло «Не бути знаменитим - некрасиво», разом вони видавали журнал «Покидьки фізики».

ГОЛЬДМАН ОЛЕКСАНДР ГЕНРІХОВИЧ 1884-1971

Був професором
політехнічного
інституту Києва

Видатний вчений-фізик, організатор і керівник розвитку фізичної науки в Україні й засновник першого науково фізичного журналу – «Фізичні записки».

Був завідувачем кафедри фізики політехнічного інституту в Києві, займався організацією вищої школи та науково-дослідних установ. Уперше в Україні Гольдман О.Г. проводив дослідження напівпровідників, створив чутливі фотоелементи.

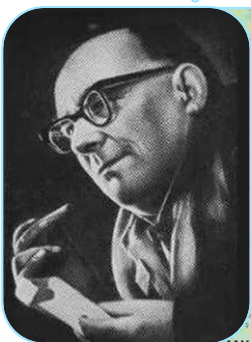
У 1938 році Гольдман був заарештований органами НКВС УРСР. Він категорично заперечував усі звинувачення і, головне, не сказав нічого, що дало б змогу сфабрикувати справу проти інших осіб, як того вимагали слідчі. 20 років був позбавлений можливості займатися наукою. Вертається Олександр Генріхович в інститут 76-річним і очолює новий відділ люмінесценції, який скоро став провідним у дослідженні електролюмінесценції.

Його наукові праці присвячені фізиці діелектриків і напівпровідників, електролюмінесценції, історії фізики.

ЦІКАВІ ФАКТИ

- ✓ Про себе Олександр Генріхович писав: «Про себе я знаю, що в складних умовах добровільно і охоче віддавав усі свої знання і сили освіти молодих наукових сил нашої країни, розкривав перед ними шляхи науки і допомагав просуватися до її вершин. Я знаю, що всупереч перешкодам я залишив як слід своєї праці великий дослідний інститут фізики, молоді наукові кадри, розвиток яких відбувався далі без мене».

**ГРАБОВСЬКИЙ БОРИС
ПАВЛОВИЧ
1901-1966**

Зробив більше 60 різноманітних винаходів (малолітражний гелікоптер, трикрилий планер, прилад для орієнтації сліпих, апарат для глухонімих).

Працював у Середній Азії. Борис Павлович запатентував, реалізував на практиці, продемонстрував електронну систему телебачення, за допомогою якої, вперше в світі, здійснив безпроводну передачу на відстань рухомого зображення.

На початку 1928 року Б.Грабовський з помічником змонтували та налагодили електронне ТБ під назвою «Радіотелефот». Першою картинкою, переданою в сусіднє приміщення на відстані 7 метрів, було рухоме зображення ножиць та руки дружини Б.Грабовського, яка допомагала в проведених дослідів. Прихильники електромеханічного телебачення назвали телефот безперспективним. Борис Грабовський намагався ще раз переконати науковців у доцільності свого винаходу, але марно.

ЦІКАВІ ФАКТИ

- ✓ Перший репортаж з передачі рухомого зображення Бориса Павловича могли спостерігати зацікавлені пішоходи одним оком (таким маленьким був екран), вони спостерігали зображення руху трамвая, перехожих, різні предмети...

**КІСТЯКІВСЬКИЙ ЮРІЙ
БОГДАНОВИЧ
1900-1982**

Фізик і хімік світового імені, президент АН США, радник президента США Д.Айзенхауера у справах науки й технологій.

Рід Кістяківських багато дав українській і світовій науці: батько і дід були відомими юристами. Після більшовицького перевороту, служби у Білій армії та арешту опинився Юрій Богданович у Туреччині, Сербії, пізніше переступив поріг Берлінського університету, і в 25 років захистив докторську дисертацію.

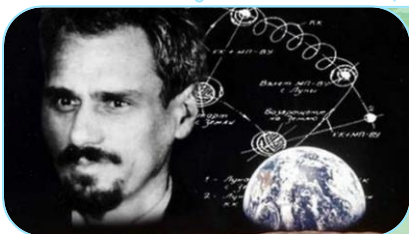
Юрій Кістяківський був членом американського комітету національної оборони. Очолив відділ вибухових речовин і ракетного палива Манхеттенського проекту, метою якого було створення ядерної зброї, створив детонатори до перших атомних бомб.

Понад 150 наукових праць з різних галузей фізико-хімії належить Юрію Богдановичу. Спостерігаючи накопичення ядерної зброї в світі, він переосмислює свою діяльність. Розриває зобов'язання перед Комітетом оборони й присвячує всю свою енергію і час запобіганню всесвітній ядерній катастрофі.

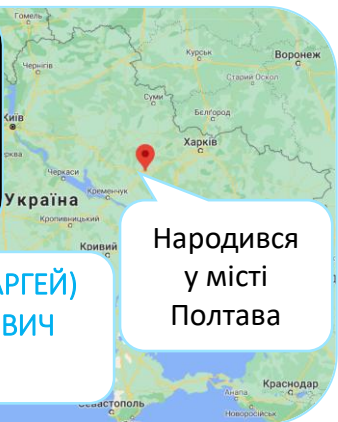

ЦІКАВІ ФАКТИ

- ✓ Юрій Богданович – батько американського фізика Віри Кістяківської, яка була активісткою залучення жінок в науці.
- ✓ Нагороджений президентською медаллю Свободи.
- ✓ Разом з Джоном Бардином (двічі лауреатом Нобелівської премії) морально й матеріально підтримав спорудження у Вашингтоні пам'ятника Тарасові Шевченку.

**КОНДРАТЮК (ШАРГЕЙ)
ЮРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ**
1897-1941

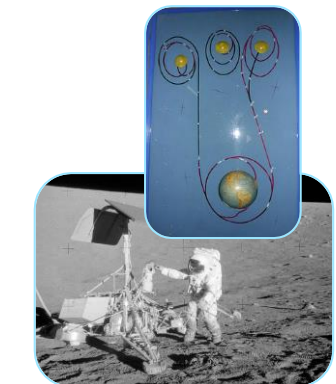

Народився
у місті
Полтава

Український учений у галузі космонавтики. Автор так званої «траси Кондратюка», якою подорожували на Місяць космічні кораблі «Аполлон». Олександр Гнатович Шаргей увійшов в історію космонавтики під іменем Ю.Кондратюк.

У 1919 році завершив свою працю «Тим, хто читатиме, щоб будувати», в якій заклав незалежно від К.Е.Цюлковського теоретичні основи космонавтики. Він подає в цій праці основне рішення руху ракети, схему, опис 4-ступеневої ракети, конструкцію камери згоряння, використання гіроскопів для здійснення орієнтації. Він запропонував схему посадки модуля на Місяць, яка була використана у 1969 році при польотах до Місяця корабля «Аполлон - 9».

У 1929 році була надрукована книга Ю.В.Кондратюка «Завоювання міжпланетних просторів», в якій була визначена послідовність освоєння космічного простору, будова космічних кораблів, були розглянуті питання ракетодинаміки і ракетобудування. З початком Другої світової війни Кондратюк вступив добровольцем до народного ополчення. Найбільш ймовірною є версія, що він загинув у концтаборі.

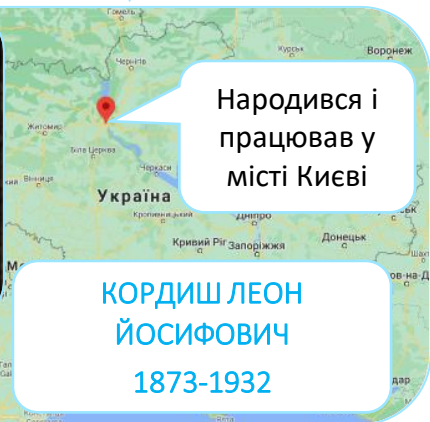

ЦІКАВІ ФАКТИ

- ✓ Перший винахід Кондратюка-Шаргея не стосувався космонавтики: він збудував дерев'яний елеватор без жодного цвяха, місткість якого складала 10 тисяч тон.
- ✓ Окрім імені в Залі слави космонавтики в США, ім'я Юрія Кондратюка носить музей авіації та космонавтики у Полтаві.

**КОРДИШ ЛЕОН
ЙОСИФОВИЧ**
1873-1932

Народився і
працював у
місті Києві

Український фізик-теоретик. Працював у Київському університеті і Київському політехнічному інституті.

Працював під керівництвом Макса Планка і у 1906 році опублікував статтю, в якій він використовує теорію теплового випромінювання Планка, порівняв лінійчасті та смугасті спектри випромінювання і дійшов висновку, що смугасті спектри «виробляються» молекулами, лінійчасті – атомами.

Опублікував праці з теорії відносності, в яких, зокрема, визначив границі цієї теорії. Теоретично дослідив ефект П.Зеемана (розщеплення спектральних ліній у магнітному полі), розробляв теорію суцільного неперервного рентгенівського спектру. Леон Йосифович розробив теорію електропровідності, відомий науковими дослідженнями в галузі механіки, акустики, спектроскопії, атомної фізики, термодинаміки, теорії відносності, квантової механіки.

ЦІКАВІ ФАКТИ

- ✓ Брав участь у вивченні радіоактивності Сакського та Майнакського озер і їх грязей.
- ✓ Леон Йосифович створив і очолив рентгенофізичну лабораторію при Київському рентгенівському інституті.

Народився
у місті
Житомир

КОРОЛЬОВ СЕРГІЙ
ПАВЛОВИЧ
1907-1966

Український
учений у галузі механіки,
конструктор ракетно-
космічних систем.

З 1933 року починає працювати в
Реактивному дослідному інституті. За
необґрунтованим обвинуваченням
С.П.Корольова було в 1938 році репресовано. У
1940 році він повертається до дослідження
проблем ракетної техніки.

У 1966 році С.П.Корольова призначають
Головним конструктором космічної техніки. Під
його керівництвом була створена
міжконтинентальна багатоступенева ракета,
запущений перший у світі штучний супутник Землі,
здійснено перший запуск людини в космос, вихід
у відкритий космос, створено пілотовані космічні
кораблі «Восток», а також здійснено польоти на
Місяць та до планет Сонячної системи (Венери,
Марс), реалізована посадка автоматичного
апарату на поверхню Місяця.

С.П.Корольов глибоко вірив у велике
майбутнє космонавтики. Він підкреслював:
«Значення космонавтики настільки безмежне,
наскільки безмежний Всесвіт».

ЦІКАВІ ФАКТИ

- ✓ У 17 років Сергій спроектував свій перший планер. А для цього прочитав книги, частину з яких опанував в оригіналі – німецькою мовою.
- ✓ Улюбленими піснями Корольова були «Дивлюсь я на небо...» та «Реве та стогне Дніпр широкий». Саме пісня «Дивлюсь я на небо...» стала одним зі стимулів, що привели Корольова до захоплення космосом. А український космонавт Павло Попович зробив своєму головному конструктору справді неземний подарунок: заспівав Корольову його улюблену пісню...із космосу!

Був директором
інституту
електрозварювання
АН України в Києві

ПАТОН ЄВГЕН
ОСКАРОВИЧ
1870-1953

Український науковець у галузі
зварювальних процесів, металургії і технології
металів, президент НАН України.

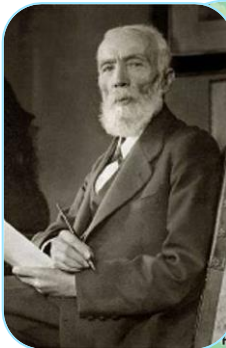
Автор понад 1000 публікацій, має
понад 400 винаходів. Основні напрями наукової
діяльності: електрозварювання, розробка теорія
містобудування, розробив наукові основи
електричного зварювання під флюсом, розробку
автоматичних зварювальних ліній.

За проектами Є. О. Патона в Києві
1910 року був побудований Парковий міст
через Петрівську алею, а 1925 року на опорах
зруйнованого Миколаївського ланцюгового
моста через Дніпро був споруджений міст
імені Євгенії Бош.

Очоливши Інститут
електрозварювання в Києві, Патон став
організатором широкого фронту
фундаментальних і цілеспрямованих
досліджень, які стали основою для створення і
широкого застосування багатьох засобів
зварювання в різних формах будівельної
практики, машинобудування. У 1953 році на
честь Є. О. Патона названо міст через Дніпро в
Києві, який споруджувався під його
керівництвом.

ЦІКАВІ ФАКТИ

- ✓ Після операції на стегні, дізнавшись, що кістку хірургі різали механічною пилкою, Борис Патон зібрав команду, яка почала розробляти лазерні методики. Патон розробив новий спосіб з'єднання м'яких тканин, а також інструменти для зварювання різних видів біологічної тканини.

Народився у містечку
Гримайлів, нині смт
Тернопільської
області

ПУЛЮЙ ІВАН ПАВЛОВИЧ
1845-1918

Видатний фізик, електротехнік, енергобудівник, математик, астроном, педагог і громадський діяч. Відкрив катодні X-промені, пояснив їхню природу. У 1881 році отримав на світовій електротехнічній виставці в Парижі срібну медаль за винахід електронної вакуумної рурки (рурки Пулюя) яка продукувала X-промені. Одну зі своїх рурок подарував К.Рентгену. Останній у 1896 році заявив про новий вид променів, нібито ним відкритих. Промені стали називати «Рентгенівськими».

І. Пулюй перший систематично дослідив холодне світло (нині зветься неоновим), створив телефонні станції й апарати, захищені від сильних електричних струмів. Запатентував переносну охоронну лампу, яку тривалий час уживали в шахтах. Велика його заслуга – створення вперше в Європі електричних станцій на змінному струмі в Празі й низки електростанцій на сталому струмі в Австро-Угорщині.

Будучи поза Україною, брав активну участь в українському патріотичному русі, багато робив для ствердження української освіти, науки і культури.

Один з перших (1895 р.) пулюєвих знімків, Рука дошки дослідника Наталі.

Один з перших пулюєвих (рентгенівських) знімків, ймовірно, якоїсь коштовної оздоби, який проф. І. Пулюй зробив до 1895 р.

ЦІКАВІ ФАКТИ

- ✓ Навчаючись у Тернополі, заснував молодіжний гурток для вивчення і популяризації української літератури та історії.
- ✓ Разом з П.Кулішем та І.Нечум-Левицьким переклав українською мовою Біблію.

Народився в селі
Пашенівка
Полтавської
області

ОСТРОГРАДСЬКИЙ
МИХАЙЛО ВАСИЛЬОВИЧ
1801-1862

Остроградський М.В. зробив вагомий внесок у розвиток фундаментальних принципів теоретичної механіки, гідродинаміки, теорії пружності, загальної теорії удару, розробив принцип найменшої дії, теорії потенціалу, небесної механіки, а також теорії теплоти.

Зробив внесок у розробку різноманітних питань прикладної механіки: балістики, механіки нитки, теорії коливань.

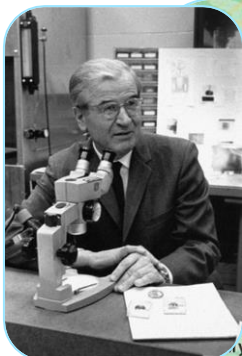

Працював переважно у Франції та Росії. Наукова діяльність М.В.Остроградського набула всесвітнього визнання. Його було обрано до академії різних країн світу.

ЦІКАВІ ФАКТИ

- ✓ Остроградський любив рідну мову, літературу, добре знав і високо цінував творчість Т.Г.Шевченка, з яким був добре знайомий і знаходився в добрих відносинах, багато творів якого читав напам'ять.

Народився у селищі
Доброводи,
Тернопільської
області

**СМАКУЛА ОЛЕКСАНДР
ТЕОДОРОВИЧ**
1900-1983

Видатний фізик і теоретик, фундатор квантової органічної хімії. Зміг пояснити радіаційне забарвлення кристалів і вивести відоме співвідношення, відоме науці як «формула Смакули». Винаходив унікальну сполуку броноїодид талію, яка і сьогодні використовується у приладах нічного бачення. Смакула отримав перший у світі патент на спосіб поліпшення оптичних приладів («просвітлення оптики»).

Працював Смакула у Масачусетському інституті технологій. Заснував і очолив лабораторію фізики кристалів.

Професор Фано цього інституту писав: «Олександр Смакула – це геній, людина, яка знає все, що стосується таких матеріалів, як напівпровідники, матеріали, що використовуються в електроніці». Зокрема, він перший почав займатися органічними напівпровідниками, проблемою створення лазерів та мазерів.

Лише Олександр Смакула єдиним серед українців був визнаний повним професором Масачусетського інституту технологій.

ЦІКАВІ ФАКТИ

- ✓ В одному з листів до рідні у село Доброводи він вивелив напластований біль: «Я от уже понад сорок літ скитаюся на чужині, але своєї України не забув і повік не забуду. Частенько заглядаю до Кобзаря, щоб тугу розігнати».
- ✓ У своєму будинку О.Смакула обладнав окрему кімнату, де були зібрані колекції українських вишиванок, сувенірів, сформована бібліотека літератури з української історії. Це була міцна ниточка, що з'єднувала його з рідним краєм.

Народився в
місті
Володимир на
Волині

**СТУБЕЛЕВИЧ СТЕФАН
ЗЕНОРОВИЧ**
1762-1814

Видатний вчений-фізик, винахідник методики лікування електрострумом. Професор фізики Віленського університету, почесний член низки академій.

З 1797 року почав досліджувати проблему вивчення впливу електричного струму на живі організми та використання його для лікування людей. Сам конструює потрібні прилади і навіть проводить досліди впливу дозованого струму на собі.

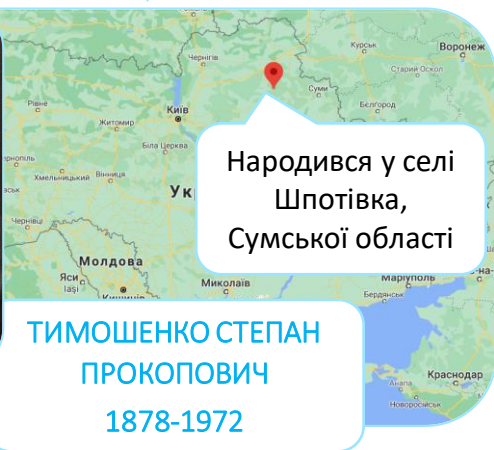
Стубелевич проводив досліди з магнетизму, електростатики, оптики, механіки. Написав підручник з фізики «Коротке зібрання начал фізики», працю «Вплив електрики на стан живих істот».

ЦІКАВІ ФАКТИ

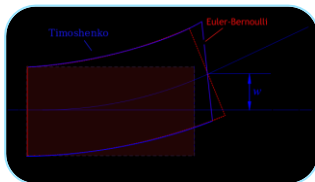
- ✓ Піддане забуттю ім'я вченого намагаються популяризувати на його батьківщині. У місті, де народився винахідник електрофорезу Стефан Стубелевич, на його честь названо вулицю.

**ТИМОШЕНКО СТЕПАН
ПРОКОПОВИЧ**
1878-1972

Видатний учений у галузі механіки твердих деформованих тіл, будівельної механіки, теорії коливань, кораблебудування. С.П.Тимошенко за фундаментальні результати в галузі опору металів вважають засновником цієї науки.

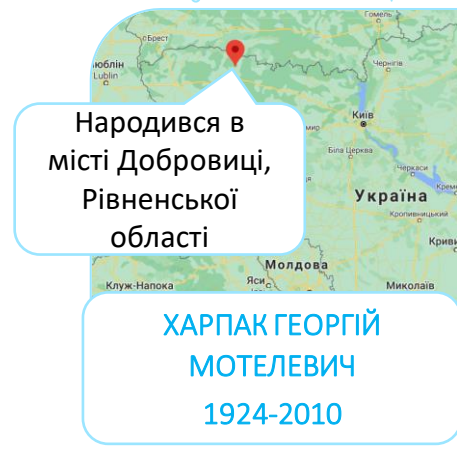

Науково-технічні інтереси Степана Прокопича охоплювали широке коло питань. Він займався проблемами розрахунку міцності підводних човнів, стійкістю їх корпусів, проектуванням аеропланів, проблемами міцності валів та турбін тощо. Відомі і всесвітньо визнані праці – монографії та підручники – С.П.Тимошенко з теорії опору, теорії матеріалів, теорії пружності, теорії коливань, а також з історії науки і техніки. Степан Тимошенко був одним із засновників Академії наук України, дійсним членом академії наук США, Франції Польщі, Італії, Англії.

ЦІКАВИ ФАКТИ

- ✓ У 28-річному віці Тимошенко очолив кафедру опору металів у Київському політехнічному інституті.
- ✓ Мав братів – Володимира Тимошенко, визначного економіста і Сергія – архітектора і політичного діяча. Три обдарування, три долі, три втрати для України. Усіх їх прийняла у своє лоно чужа українська земля, а серце кожного належало Україні і прагнуло зробити для неї багато доброго.

**ХАРПАК ГЕОРГІЙ
МОТЕЛЕВИЧ**
1924-2010

Видатний фахівець з ядерної фізики. У 1992 році був відзначений Нобелівською премією з фізики «за винахід і вдосконалення детекторів частинок – багатодропкової пропорційної камери (БПК)».

З 1932 року сім'я Георгія емігрує до Франції. Науковий шлях Г.Харпак розпочинає в Європейському центрі ядерних досліджень у Женеві, де займається розробкою нових методик та досліджень.

Суть відкриття Георгія Харпак стосується складних досліджень нейтринної фізики. Одна з таких лабораторій знаходиться на глибині 1400 м під горою в центральній області Італії. Для лабораторії необхідно було створити нові прилади, які б швидко й ефективно визначили основні характеристики космічних елементарних частинок.

Георгій Харпак винайшов такий прилад – це багатодропкова пропорційна камера. Це сито з паралельних дротинок, які не торкаються одна одної. Що густіше сито, то більше шансів зареєструвати частинку. У 1992 році розмір удосконаленої БПК складав 5X5 м² і містив 10⁵ дротинок.

ЦІКАВИ ФАКТИ

- ✓ Жоден експеримент у фізиці високих енергій не обходиться без застосування детекторів частинок, які винайшов учений. Про свій винахід Харпак скромно каже: «Така собі невеличка штуковина 10 на 10 см».
- ✓ Георгій Мотелевич розробив новий тип детектора, при допомозі якого можна досліджувати ракові пухлини.

Народився у селищі Лисівці, Тернопільської області

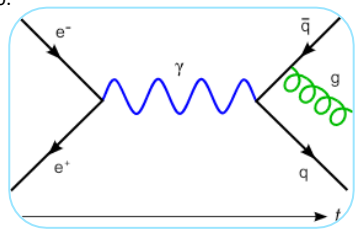
**ХРАПЛИВИЙ ЗЕНОН
ВАСИЛЬОВИЧ**
1904 - 1983

Видатний учений в галузі теоретичної фізики. У світовій науці відомий як учений, що займався проблемами квантової теорії поля. У 1938 році видав перший український підручник «Нарис фізики» з українсько-польським словником фізичної термінології. Як фізик-дослідник успішно займався теорією нелінійної електродинаміки та теорією спектрів водню та гелію.

ЦІКАВІ ФАКТИ

- ✓ Будучи на пенсії, вчений займається перекладами, укладає словник.
- ✓ Сьогодні в Українській незалежній державі вся сім'я Храпливих заслуговує на повернення до пам'яті народу, їхня любов до рідного краю була неосяжною і вони мріяли про вільну українську державу. Брати Зенона Храпливого – Іван, доктор філології, який був репресований, Роман – чоботар в Українській Галицькій Армії, загинув у вирі визвольної боротьби за Україну; Євген – професор сільськогосподарських наук, який заснував товариство Українських Агроністів.

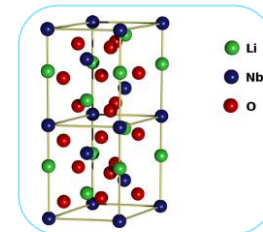
У 40-х роках емігрував до Відня потім до Мюнхена, де викладав в Міжнародному вільному університеті. Від 1948 року в США, працював професором університету Сент – Луїсу. Тут віддається науковим дослідженням в області релятивістської квантової механіки, публікує низку робіт у престижному журналі «Physical Review».

Народився в селі Княгинине, Рівненської області

**ЮХНОВСЬКИЙ ІГОР
РАФАІЛОВИЧ**
1925

Вчений, фізик-теоретик, державний, політичний і громадський діяч. І.Р.Юхновський створив добре знану в світі Львівську наукову школу ступінчастої фізики.

Ігор Рафаїлович зробив значний внесок у розробку нових ефективних методів теоретичного дослідження конденсованих систем, до яких відносяться метод зміщень і метод колективних змінних тощо. На основі цих методів була розроблена теорія розчинених електролітів, кількісна теорія квантової рідини, теорія фазових переходів конденсованих систем. У полі наукових інтересів Юхновського є проблеми безпеки об'єкта «Укриття» на Чорнобильській АЕС.

Автор близько 500 наукових статей, підручників.

ЦІКАВІ ФАКТИ:

- ✓ Юхновський був керівником Українського інституту національної пам'яті.
- ✓ Свідок трьох окупацій Кременця нацистами та радянськими військами. Не мав повної середньої освіти, а вступний іспит з російської мови до Львівського університету за Ігора склав його брат.